

Motion om att göra Stockholm till en stark aktör för frihet, humanism och global solidaritet

Motion av Jan Jönsson och Rasmus Jonlund (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson och Rasmus Jonlund (båda L) föreslår i en motion väckt i kommunfullmäktige att Stockholms stad ska bli en stark aktör för frihet, humanism och global solidaritet genom att staden utreder en anslutning till Pact of Free Cities, därefter ansluter sig till nämnda nätverk, och sedan aktivt deltar i dess arbete för frihet, demokrati och hållbar utveckling.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Civil Rights Defenders, FN-förbundet Stockholms FN-förening, Raoul Wallenberg Academy och Röda Korset.

Civil Rights Defenders, Raoul Wallenberg Academy och Röda Korset har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att staden har andra internationella kanaler för samverkan och påverkan inom de aktuella ämnesområdena.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ser att det skulle kunna finnas fördelar med det som motionären föreslår och har ingenting att invända om staden centralt skulle utreda en sådan ansökan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser möjliga fördelar med en anslutning till Pact of Free Cities, men konstaterar att krav och kostnader i dagsläget är oklara. Nämnden ser dock inget hinder för att staden centralt utreder motionärernas förslag.

FN-förbundet Stockholms FN-förening anser att det är mycket positivt om Stockholm som Sveriges huvudstad kan ingå i ett nätverk av städer med syfte att stärka demokratiska processer och individuella rättigheter och tillstyrker därför motionens förslag.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm är och ska förbli en demokratisk, öppen, jämställd och jämlik stad där vi står upp för alla människors lika värde och rättigheter. I vår stad ska alla kunna älska den de vill och vara den de är. Här hissas regnbågsflaggan under Pridefestivalen och vi tolererar inte diskriminering eller rasism. Jag instämmer med motionärerna att den här traditionen av öppenhet och humanism är en del av Stockholms identitet och att detta är värden vi måste fortsätta försvara när demokratin hotas i vår omvärld.

Stockholms stad samverkar med andra städer runt om i Europa och världen, inte minst som medlem i ca 100 internationella organisationer och nätverk. Enligt stadens internationella strategi ska vi undersöka möjligheten att samverka inom forum där staden redan är etablerad innan nya samarbetsformer initieras. I detta fall är det tydligt att staden redan i dag har möjligheter till samverkan och påverkan för frihet, demokrati och hållbar utveckling genom flera av våra många befintliga medlemskap.

Bilaga

Motion om att göra Stockholm till en stark aktör för frihet, humanism och global solidaritet, dnr KS 2025/1306-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarrådet Gulan Avci (L) enligt följande.

Gulan Avci (L) noterar föredragande borgarrådets förslag till beslut och anför därutöver följande.

Sedan motionen väcktes har de politiska förutsättningarna förändrats, inte minst genom regeringsskiftet i Ungern. Det är rimligt att Stockholm löpande prövar i vilka internationella nätverk staden gör störst nytta.

Stockholm är en internationell stad med internationalistiska invånare. Stockholmare förväntar sig att staden står upp för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter och visar solidaritet med demokratiska aktörer som utsätts för förtryck och hot. Det avgörande är inte formen för samarbetet, utan att Stockholm förblir en tydlig och trovärdig röst för det öppna och demokratiska samhället.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 augusti 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Särskilt uttalande av Gulan Avci (L) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Pact of Free Cities är ett nätverk och en informell allians av borgmästare som arbetar för att stärka demokratiska värden och lyfta städers roll i samhällsutvecklingen. Initiativet grundades 2019 i Budapest av dåvarande borgmästarna i huvudstäderna i de fyra Visegrád-länderna: Bratislava, Budapest, Prag och Warszawa. Idag omfattar nätverket omkring 35 medlemsstäder, varav 15 är huvudstäder.

Pact of Free Cities har som mål att skydda och främja grundläggande värden som frihet, demokrati och jämlikhet. Nätverket strävar efter att underlätta utbytet av erfarenheter och lösningar på de utmaningar som städer möter, och erbjuda en plattform för att samordna olika politiska insatser.

Jan Jönsson och Rasmus Jonlund (båda L) föreslår i en motion väckt i kommunfullmäktige att Stockholm ska bli en stark aktör för frihet, humanism och global solidaritet genom att staden:

- utreder en anslutning till Pact of Free Cities,
- därefter ansluter sig till nämnda nätverk, och
- sedan aktivt deltar i dess arbete för frihet, demokrati och hållbar utveckling.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Civil Rights Defenders, FN-förbundet Stockholms FN-förening, Raoul Wallenberg Academy och Röda Korset.

Civil Rights Defenders, Raoul Wallenberg Academy och Röda Korset har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I Internationell strategi för Stockholms stad (2021/154) står det att staden genom engagemang i relevanta internationella organisationer och nätverk är delaktig i att driva viktiga processer framåt och får tillgång till såväl värdefull kunskap som internationella kontakter. I strategin står det samtidigt också att möjligheten att samverka inom forum där staden redan är etablerad ska undersökas innan nya samarbetsformer initieras. Stadsledningskontoret genomför årligen en inventering av de internationella organisationer och nätverk som staden är medlem av. Vid utgången av 2024 var staden medlem av ca 100 internationella organisationer och nätverk med väsensskilda tematik. 19 av dessa medlemskap förvaltades av kommunstyrelsen på grund av organisationernas/nätverkens stadsövergripande karaktär. Genom flera av

dessa medlemskap har staden redan idag möjligheter till samverkan och påverkan inom de aktuella ämnesområdena.

Stadsledningskontorets sammantagna bedömning är att staden har andra möjligheter till internationellt samarbete inom de givna ämnesområdena.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om att göra Stockholm till en stark aktör för frihet, humanism och global solidaritet av Jan Jönsson och Rasmus Jonlund (båda L) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ser att det skulle kunna finnas fördelar med det som motionären föreslår och har ingenting att invända om staden centralt skulle utreda en sådan ansökan.

Genom medlemskap kan staden stärka sin profil som demokratisk aktör och ta del av idéer och metoder från andra städer med liknande utmaningar. För Stockholm, som huvudstad och med internationell närvaro, kan ett medlemskap signalera ett engagemang i demokrati och mänskliga rättigheter i en global kontext. Vidare kan medlemskapet komplettera redan befintliga internationella samarbeten och nätverk där staden deltar.

Det är inte säkert att ett medlemskap skulle få direkt praktisk påverkan på stadens kärnverksamheter, eftersom juridisk makt och resurser oftast ligger på nationell nivå. Vidare skulle ett medlemskap kunna medföra krav eller förväntningar på staden att uttala sig i kontroversiella frågor eller delta i gemensamma aktioner, vilket kan skapa politiska spänningar internt eller mot statlig nivå.

Det kan även finnas kostnader kopplade till administration, deltagande i möten (resor, sekretariat), krav på närvaro, rapportering och eventuella projektinsatser som skulle behöva utredas. Det behöver också säkerställas att sådan internationell samverkan inte strider mot kommunens lagstadgade uppdrag, budgetregler eller övriga nationella regler för kommunal verksamhet.

Staden har redan principer om demokrati, mänskliga rättigheter och värdebaserat arbete, bland annat via riktlinjer för föreningsbidrag och kulturstödsregler där stöd inte beviljas till organisationer som motarbetar demokratin eller har odemokratiska

syften. Stadsdelsförvaltningen vill även speciellt framhäva stadens program för mänskliga rättigheter med handlingsplaner för olika målgrupper och arbetet i enlighet med hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Vidare ingår staden i nätverket European coalition of cities against racism (ECCAR) för att dela erfarenheter och förbättra det antirasistiska arbetet lokalt.

Jämställdhetsanalys

Stadsdelsförvaltningen bedömer att en anslutning till Pact of Free Cities främst är symbolisk, men skulle kunna ge tillgång till nätverk för erfarenhetsutbyte om demokrati och delaktighet. En jämställdhetsanalys enligt Sveriges kommuners och regioners (SKR) metod kräver kartläggning av hur deltagande skulle påverka kvinnor och mäns makt och resurser — exempelvis representation i delegationer, möjligheter till påverkan och eventuella könsspecifika effekter av gemensamma projekt.

Barnrättsperspektiv

Ur ett barnrättsperspektiv bör beslut om internationellt medlemskap bedömas mot barnkonventionens grundprinciper: icke-diskriminering, barnets bästa, rätt till liv och utveckling samt barns delaktighet. Enligt SKR:s vägledning bör en barnkonsekvensanalys synliggöra om och hur samarbeten påverkar barns rättigheter lokalt. Stadsdelsförvaltningen anser därför att barnrättsperspektivet skulle behöva ingå i en eventuell utredning om medlemskap.

Tillgänglighet

En anslutning till internationella nätverk bör granskas mot stadens program för tillgänglighet och delaktighet. Stadsdelsförvaltningen vill framföra att eventuella aktiviteter och projekt inom nätverket skulle behöva planeras så att personer med funktionsnedsättning kan delta på lika villkor. Före en eventuell anslutning behöver krav på tillgänglighetsåtgärder för delegationer och evenemang samt indikatorer för delaktighet, i linje med Stockholms program för tillgänglighet och delaktighet 2024–2029, säkerställas.

Äldreperspektiv

Stadsdelsförvaltningen bedömer att eventuella samarbeten bör kontrolleras utifrån ett äldreperspektiv. Initiativ bör fokusera på åtgärder som stärker äldre människors delaktighet och trygghet, i linje med principerna i stadens arbete för en äldrevänlig stad. Stadsdelsförvaltningen föreslår att äldreperspektivet inkluderas i en eventuell utredning.

Klimat- och miljöperspektiv

Stadsdelsförvaltningen bedömer att medlemskap i internationella nätverk kan erbjuda kunskapsutbyte kring klimatanpassning och hållbara stadslösningar, men att varje deltagande och projekt behöver bedömas utifrån stadens miljömål. Därför föreslås att alla tänkbara åtaganden prövas mot Miljöprogram 2030:s mål och delmål, inklusive

krav på klimat- och miljökonsekvensbedömning för fysiska evenemang (resor) och för projektförfinansiering.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen vill framhålla att Stockholms stad redan i dag på flera sätt bidrar till att vara en aktiv och stark aktör för frihet, humanism och global solidaritet, både lokalt och internationellt. Detta sker bland annat genom stadens arbete med de globala målen i Agenda 2030, som utgör FN:s ramverk för hållbar utveckling. Målen omfattar social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet och utgör en central del i stadens planering och prioriteringar.

Stadens lokala arbete inom områden som utbildning, jämställdhet, stadsutveckling, miljö och trygghet är nära kopplat till dessa mål. Därutöver integrerar staden ett rättighetsbaserat perspektiv i sina verksamheter. Genom programmet för mänskliga rättigheter (MR-programmet) och tillhörande handlingsplaner säkerställs att arbetet inom exempelvis skola och socialtjänst bedrivs i enlighet med nationella och internationella konventioner om mänskliga rättigheter, med särskild hänsyn till utsatta grupper såsom barn, personer med funktionsnedsättning och nationella minoriteter.

Staden har även ombudsmän för barn, personer med funktionsnedsättning och äldre, med uppdrag att särskilt bevaka dessa gruppers rättigheter.

Internationella samarbeten och nätverk som Nätverk som Nordic Safe Cities och WHO:s Global Network for Age-Friendly Cities förstärker samarbeten kring trygghet, hälsa och social välfärd.

Civilsamhällets engagemang främjas genom exempelvis föreningsstöd. Föreningsstödet fördelas till föreningar som kompletterar nämndens kärnverksamheter i form av kultur, aktiviteter och engagemang. På så sätt främjas lokal social sammanhållning på Kungsholmen. För att få stöd måste föreningen uppfylla demokrativillkoret. Demokrativillkoret innebär att stöd inte ska delas ut till en förening om den eller någon av dess företrädare inom ramen för verksamheten: 1. Utövar våld, tvång eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, 2. Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde, 3. Rättfärdig, främjar eller uppmanar till sådana ageranden

som anges i 1 eller 2, 4. Motarbetar det demokratiska styrelseskicket. Om demokrativillkoret inte uppfylls kan stödet återkrävas från föreningen.

Förvaltningen ser potentiella fördelar med motionärernas förslag om att ansluta sig till Pact of Free Cities. Samtidigt är flera aspekter i nuläget oklara, bland annat vilka krav en anslutning skulle innebära och vilka kostnader som kan uppstå. Förvaltningen bedömer dock att det inte finns några hinder för att staden centralt utreder motionärernas förslag om ett eventuellt medlemskap i nätverket Pact of Free Cities.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

FN-förbundet Stockholms FN-förening

FN-förbundet Stockholms FN-förenings yttrande daterat den 30 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms FN-förening menar att de auktoritära tendenserna i vår omvärld ökar. Fler och fler regeringar, inklusive Sveriges regering, gör stora inskränkningar i rättigheter inte minst inom straffrätts- och migrationsområdena. För att värna demokrati, rättsstaten och människor lika värde och rättigheter behövs motkrafter mot dessa tendenser.

Att Stockholm som Sveriges huvudstad kan ingå i ett nätverk av städer med syfte att stärka demokratiska processer och individuella rättigheter ses mycket positivt.

FN-föreningen tillstyrker därför motionens förslag.

Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Peter Backlund (L)

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra:

Stadsdelsförvaltningen har svarat ganska positivt på liberalernas motion om att staden utreder och så småningom ansluter sig till "Pact of free Cities", även om man har en del ekonomiska och administrativa invändningar.

Nätverket är ett framgångsrikt nätverk som syftar till samarbete för att stärka demokratiska fri- och rättigheter mellan städer där städerna också ibland kan stå i konflikt till de nationella regeringarna. Detta gäller till exempel staden Budapest, där staden har stått upp för rätten att anordna Pridedemonstration i direkt konflikt med den ungerska regeringen och också fick internationell uppmärksamhet kring detta när cirka 200.000 människor samlades 2025.

Stockholm har en lång tradition av att stå upp för demokratiska fri- och rättigheter och social sammanhållning. Stockholm kan därmed bidra i nätverket men också få inspiration till att utveckla de åtaganden som finns i stadens olika program.